



Sygn. akt III PK 117/05

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 23 lutego 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Wagner (przewodniczący)

SSN Herbert Szurgacz (sprawozdawca)

SSN Andrzej Wasilewski

w sprawie z powództwa E.S.

przeciwko "D." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

o przywrócenie do pracy i odprawę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 lutego 2006 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w R.

z dnia 3 sierpnia 2005 r., sygn. akt VI Pa .../05,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R., po rozpoznaniu sprawy E. S. przeciwko „D.” Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, wyrokiem z dnia 3 sierpnia (VI Pa .../05) zmienił zaskarżony przez powódkę wyrok Sądu Rejonowego Sądu Pracy w G. z dnia 9 marca 2005 r. (IV P .../04) w ten sposób, że przywrócił ją u pozwanego do pracy na poprzednich warunkach oraz zasądził kwotę 1.735 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy pod warunkiem podjęcia przez nią zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy. W pozostałym zakresie dotyczącym zgłaszanego roszczenia o wypłatę odprawy pieniężnej powództwo oddalił.

W motywach tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przejął jako własne ustalenia faktyczne poczynione w postępowaniu w pierwszej instancji. Nie podzielił jednak ich prawnej kwalifikacji.

E. S. zatrudniona była u pozwanego na stanowisku pracownika produkcji rolnej na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od dnia 1 maja 2003 r. Wcześniej zatrudniona była na podstawie umowy na czas określony 2 lat od dnia 1 maja 2001 r. Do zakresu obowiązków powódki należało m.in. karmienie zwierząt, udział w czynnościach związanych z dojeniem krów i utrzymaniem higieny w pomieszczeniach sanitarnych, utrzymywanie porządku na terenie gospodarstwa i inne.

W dniu 30 września 2004 r. pozwany wypowiedział powódce umowę o pracę za trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia, który zakończył bieg z dniem 31 grudnia 2004 r. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazał redukcję stanowiska na którym była zatrudniona. Nie pouczył jej jednak o prawie złożenia odwołania do sądu. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę zostało doręczone powódce w dniu 30 września 2004 r. Tymczasem pozwany utworzył nowe stanowisko pracy (pracownik produkcji roślinno – zwierzęcej) zatrudniając na nim w dniu 15 listopada 2004 r. z uwagi na wyższe kwalifikacje i możliwości fizyczne K. B. Do zakresu jego obowiązków należało m.in. transport komponentów zbożowych z magazynów do paszarni, obsługa linii paszowej – gniotownika, śrutownika i mieszalnika, mechaniczne zadawanie paszy – kukurydzy i sianokiszonki, dojenie krów, utrzymywanie higieny w pomieszczeniach sanitarnych i utrzymywanie porządku na

terenie gospodarstwa. Pozwany na dzień 1 stycznia 2004 r. zatrudniał 7 pracowników. Rok później zatrudnienie wzrosło o dwie osoby.

Z wypowiedzenia umowy o pracę wynika, że przyczyną decyzji pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę była likwidacja stanowiska pracy. W ocenie Sądu pierwszej instancji podana przyczyna była rzeczywista i konkretna, a samo wypowiedzenie uzasadnione.

W ocenie Sądu Okręgowego podana przez pozwanego przyczyna nie była rzeczywista. Z porównania zakresów czynności powódki i K. B., wynika, że czynności przez nią wykonywane należą do obowiązków pracownika, zatrudnionego po jej zwolnieniu. Powyższe porównanie nie pozwala na stwierdzenie, że nastąpiła likwidacja stanowiska pracy powódki. Zmiana zakresu czynności na stanowisku, zajmowanym przez powódkę nie świadczy bowiem o jego likwidacji. Z tych przyczyn złożone wypowiedzenie jest wadliwe.

Zgodnie z art. 47 k.p. pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy, przysługuje wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, nie więcej jednak niż za 2 miesiące, a gdy okres wypowiedzenia wynosił 3 miesiące - nie więcej niż za 1 miesiąc. Jeśli chodzi zaś o zgłaszane przez powódkę żądanie wypłaty odprawy, to podlegało ono oddaleniu, gdyż ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844 ze zm.) nie miała ze względu na stan zatrudnienia poniżej 20 pracowników zastosowania. Ponadto warunkiem zasądzenia odprawy pieniężnej jest rozwiązanie stosunku pracy.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku złożył pozwany. Zaskarżając go w całości zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego: 1) art. 328 § 2 k.p.c., wyrażające się w niewskazaniu faktycznej podstawy rozstrzygnięcia, ani dowodów czy ustaleń faktycznych, na których Sąd Okręgowy się oparł, zmieniając wyrok Sądu pierwszej instancji, 2) art. 382 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie wskutek braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i pominięcia okoliczności istotnych dla sprawy. Poza tym wskazał na naruszenie przepisów prawa materialnego, art. 45 § 1 k.p. przez jego błędną wykładnię, polegającą na uznaniu, że wypowiedzenie umowy o pracę jest nieuzasadnione, pomimo

stwierdzenia reorganizacji zakładu pracy, wprowadzenia zmiany sposobu świadczenia pracy i zakresu obowiązków. W tym świetle pozwany domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 45 § 1 k.p. w razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest nieuzasadnione i narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, sąd pracy – stosownie do żądania pracownika – orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu – o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu. Rozwiązanie umowy o pracę przez pracodawcę za wypowiedzeniem należy wprowadzić uważać za normalny sposób rozwiązania łączącego strony stosunku pracy, niemniej jednak – stosownie do art. 45 k.p. – dla wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę muszą istnieć określone merytoryczne podstawy, a ponadto zachowane muszą być wymagania dotyczące formy i treści wypowiedzenia. Przy takiej konstrukcji prawnej wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony istotne znaczenie mają okoliczności konkretnego przypadku wypowiedzenia umowy o pracę, które, dla oceny prawidłowości wypowiedzenia, muszą zostać należycie wyjaśnione. Kasacja trafnie zarzuca naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 382 i 328 § 2 k.c.

Według art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z przepisu tego wynika, że Sąd Okręgowy „jako sąd orzekający co do istoty sprawy, mógł zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku przez Sąd Rejonowy, przy czym mógł to uczynić bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999 r., z. 7 – 8, poz. 123). Równocześnie jednak z mocy art. 328 § 2 k.p.c. na sądzie drugiej instancji ciążył obowiązek wskazania podstawy faktycznej wyroku i ustalenia faktów, które Sąd ten uznał za udowodnione, dowodów, na których się

oparł, oraz przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

Naruszenie przepisu art. 328 k.p.c., polegało na tym, że Sąd Okręgowy, ustalając, iż nie nastąpiła likwidacja stanowiska powódki oraz że zmiana zakresu czynności na zajmowanym przez powódkę stanowisku pracy nie świadczy o jego likwidacji, nie wskazał, na jakich dowodach oparł powyższe ustalenia, nie wypowiedział się w uzasadnieniu, jakie były różnice i podobieństwa między stanowiskiem zajmowanym przez powódkę, a jej następcą, nie wykazał, że kwalifikacje powódki do pracy przy zmienionym zakresie obowiązków były wystarczające do zajmowania w warunkach reorganizacji pracy u strony powodowej. W wyroku z dnia 16 listopada 2001 r. (I PKN 688/00, OSNP 2003, z. 30, poz. 485) Sąd Najwyższy stwierdził, że do uwzględnienia roszczenia pracownika o przywrócenie do pracy nie wystarczy ogólne stwierdzenie, iż po wypowiedzeniu umowy o pracę spowodowanym likwidacją stanowiska pracy, pracodawca zatrudnił innego pracownika na „podobnym stanowisku pracy”. Jest natomiast konieczne ustalenie, jakie to było stanowisko oraz czy różnice i podobieństwa między nim a stanowiskiem zlikwidowanym oraz kwalifikacje i umiejętności zawodowe były wystarczające do jego powierzenia, a tym samym, czy istotnie – odnosząc powyższe stwierdzenia do rozpoznawanej sprawy – przyczyna wypowiedzenia nie była przyczyną rzeczywistą. Sąd Okręgowy nie odniósł się szczegółowo do tych istotnych i spornych między stronami okoliczności. Zastosowanie przepisu art. 45 k.p. należało uznać za przedwczesne. Uzasadnia to uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania (art. 398¹⁵ k.p.c.).